

Mojoten från Gävle

SNABBA GRABBAR. Två av Mojotens tre författare, Thomas Södergren och Hans Ahrnberg. Tillsammans med kompisen Per Olldén skrev de boken på tre dagar.

– Vad äter du på? – Mojot. – Men det knaprar ju inte. – Jutten ...

Det är svårt att förstå att den lilla larviga skämthistorien kunde bli så populär att Sveriges största tidning publicerade mängder av uppföljare varje dag i flera månader. Och att en bok på samma tema såldes i 20 000 exemplar inom loppet av några veckor.

ANNONS

Mojoten, som boken hette, var odlad av tre studenter från Gävle och det råde inget tvivel om att det rörde sig om ett hastverk.

Grabbarna hade flera månader innan presenterat sin idé för Gebers bokförlag i Stockholm och fått ett blankt nej som svar. Men när Expressen svämmade över av mojtshistorier under hösten 1966 hörde förlagschefen av sig.

– Han ringde en torsdag och undrade om vi kunde leverera manus och bilder senast måndag, berättar en av upphovsmännen, Per Olldén. Annars skulle de inte hinna trycka boken och få ut den i julhandeln.

Per och hans kompisar, Thomas Södergren och Hans Ahrnberg, tackade utan betänketid ja till förslaget. Och beväpnade med en rejäl kvantitet öl och en flaska billig konjak slog de sig ner i Thomas lilla lägenhet vid Södermalmstorg och började spåna idéer.

De jobbade dygnet runt, hittade på, förkastade och skrev ner små ordvitsar på löpande band efter en fast mall. Alla historierna handlade om en kille som inte kunde säga r, vilket tydligen ansågs vara ett otroligt skrattretande handikapp på den tiden.

– Vad äter du på? – Sockej. – Men det knastrar ju inte. – Jaggsockej...

– Vad är det där för djur? – Gettej. – Men det skramlar ju om dem. – Kastanjettej...

- Vad äter du?
- Tåjta. – Men den rör ju på sig. – Julltåjta...

- Du ska väl inte ner till sjön? – Jo. – Vad ska du göra där ? – Jo...

Den drivande kraften bakom projektet, 22-åriga Thomas Södergren, hade redan under sommaren börjat samla och hitta på varianter på historien om mojoten. Men det blev ingen fart på produktionen förrän en bit in i oktober då fackförbundet SACO skickade ut den svenska lärarkåren i en omfattande strejk. Konflikten pågick under en hel månad och det var meningen att eleverna under den tiden snällt skulle sitta i sina bänkar och ägna sig åt självstudier.

Så blev det naturligtvis inte. Thomas och Per pluggade i Uppsala medan Hans gick på Teknis i Gävle och läste styr- och reglageteknik i Sjömanskyrkan. Och eftersom de tre vännerna nu plötsligt kunde betrakta sig som lediga ägnade de all tid åt att hitta på nya mojöttej.

Från början gjorde killarna sig ingen brådska, utan höll på med sina barnsligheter mest för att roa sig själva. Men så kom beställningen från förlaget, och eftersom lärarna fortfarande inte ville arbeta kunde det lilla kompisgänget lägga all sin kraft på att producera lyteskomik.

Thomas, Per och Hans hjälptes åt att hitta på nya skämt, och att värja sig mot alla idiotiska förslag som strömmade in från vänner och bekanta. Och efter tre dagar och fyra nätter, när måndagsmorgonen grydde, var man framme vid den sjuttiofemte och sista historien:

- Vad äter du på? – Morot.
- Har du lärt dej säja r?
- Tjyckfel...

Eftersom teknisten Ahrnberg var den ende av de tre som kunde rita fick han ensam svara för alla illustrationer. Så under den där intensiva veckohelgen producerade han 38 morotsfärgade teckningar, alltså drygt tio per dag.

– Någon enstaka bild är jag fortfarande skapligt nöjd med, säger han när han 44 år senare bläddrar igenom boken. Men många är rätt förfärliga.

Han berättar också att Expressens chefredaktör Per Wrigstad ringde till Thomas Södergren sedan han fått reda på att boken var på gång.

– Han var oerhört upprörd och menade att vi stulit deras grej. Men Thomas förklarade att historien om mojoten ju är ett gammalt skämt som vi hört redan som barn och som knappast någon kan ha patent på.

Även Per Olldén kommer ihåg att Expressen reagerade mot deras tilltag. Han har ett minne av att tidningen var i full färd att ge ut en egen bok i samma ämne, skriven av nöjesjournalisten Stig Nahlbom och illustrerad av den populära skämttecknaren ”Leendets” Lindh. Men att man lade ner projektet när konkurrenten från Gävle dök upp på bokhandelsdiskarna. Det finns till och med uppgifter om att Expressens bok låg färdigtryckt i 50 000 exemplar, men att hela upplagan brändes.

Mojoten omfattade bara 78 sidor och kostade 7:50 i handeln. Men eftersom den sålde så bra blev det en hyfsad slant till författarna.

– Vi investerade arvodet i en skidsemester i Alperna, berättar Per Olldén. Sedan skulle vi fortsätta till ishockey-VM i Wien, men då var kassan nästan tom. Thomas, som tidigare jobbat som croupier på en krog i Gävle, föreslog att vi skulle satsa våra sista pengar på kasinot i Kitzbühl. Vi hade tur och vann så vi kunde fullfölja våra planer, men vi var helt pankna när vi kom tillbaka till Sverige.

De tre vännerna gav aldrig ut några fler böcker och deras vägar skiljdes åt. Den driftige och kreativa Thomas Södergren blev marknadschef på Sparbankernas huvudkontor i Stockholm och var den som introducerade bankomater i Sverige. I mitten av 1980-talet drabbades han av hudcancer och avled, bara drygt fyrtio år gammal.

Hans Ahrnberg bor i dag i Huddinge och har ägnat en stor del av sitt yrkesliv åt reklambranschen, dock inte som tecknare.

Per Olldén blev jurist och arbetar sedan många år på Livsmedelsverket i Uppsala, och kanske har han i den egenskapen haft anledning att någon gång fundera över ”juttna mojöttej”.

ANNONS

ANNONS

ANNONS

ANNONS